

Rynek handlowy | Polska | I kwartał 2017

CENTRA HANDLOWE W MIASTACH REGIONALNYCH

Białystok | Bielsko-Biała | Bydgoszcz | Częstochowa |
Kielce | Lublin | Olsztyn | Radom | Rzeszów | Toruń |

Białystok

Podstawowe informacje

Ludność	296 000
GfK 2016 Siła nabywcza (rocznie)	27 300 PLN per capita
GfK 2016 Indeks siły nabywczej	104,3
Zasoby	216 500 m ² GLA
Liczba centrów handlowych	8
Nasylenie	731 m ² /1 000
Powierzchnia w budowie	5 800 m ² GLA
Liczba centrów handlowych w budowie	-
Współczynnik pustostanów	3,3%
Najwyższe czynsze (lokal 100-150 m ² , moda)	27-29 EUR m ² /miesiąc

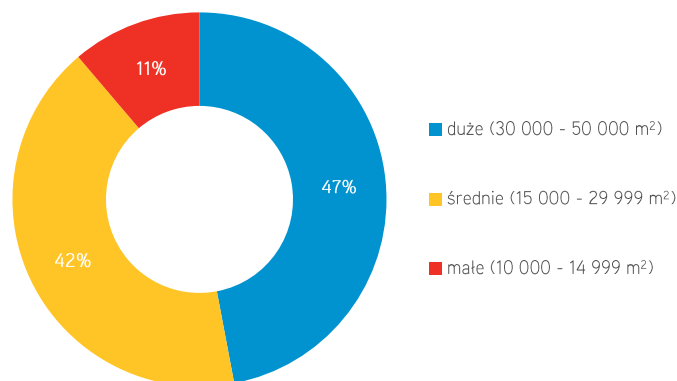
Białystok oferuje 216 500 m² powierzchni najmu w ośmiu centrach handlowych, przy nasyceniu na poziomie 731 m²/1000 osób. W mieście istnieją też mniejsze obiekty handlowe, wolnostojące lub ulokowane w kompleksach mieszkaniowych (np. Galeria Antoniuk), gromadzące głównie niesieciowe sklepy, punkty usługowe i gastronomiczne.

Na jedno centrum handlowe w Białymstoku przypada średnio 37 000 osób, a siła nabywcza mieszkańców w przeliczeniu na metr kwadratowy centrum handlowego wynosi 27 300 PLN rocznie. Specyficzne położenie Białegostoku sprawia, że grono klientów powiększa się sezonowo o osoby mieszkające za wschodnią granicą Polski.

W Białymstoku brak jest dużych regionalnych centrów handlowych. Największym obiektem handlowym w mieście jest Alfa (37 500 m², ponad 150 lokali), gdzie działają między innymi: supermarket Piotr i Paweł, kino Helios, Jatomi Fitness, RTV Euro AGD, marki z grupy Inditex i LPP, salony H&M, C&A i Intersport.

Kolejne pod względem wielkości centra handlowe to Auchan Produkcyjna (33 000 m²) z hipermarketem Auchan i sklepem z art. budowlanymi Leroy Merlin oraz Atrium Biała (33 000 m²) z hipermarketem Bi1, kinem Helios, sklepami Media Markt, Reserved, H&M, Carry, New Yorker i Smyk.

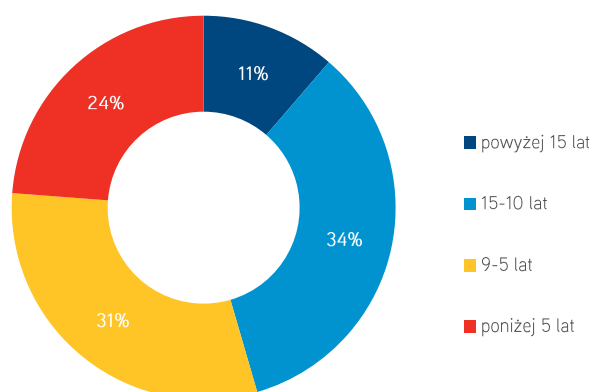
Centra handlowe wg wielkości

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Centra handlowe w Białymstoku to obiekty stosunkowo młode. Najstarszym, pochodzącym z 2000 roku, jest Auchan Produkcyjna, który przez blisko siedem lat pozostawał jedynym centrum handlowym w mieście. W latach 2007-2008 w Białymstoku oddano do użytku aż pięć nowych centrów handlowych. Najmłodszymi obiektami są oddane w roku 2015, Galeria Jurowiecka i Outlet Center Białystok.

Centra handlowe wg wieku

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Obecnie w mieście trwa, prowadzona w fazach, rozbudowa centrum handlowego Auchan Hetmańska – do końca 2018 roku zasoby powierzchni handlowej wzrosną o ok. 12 000 m². Dalszy rozwój rynku oparty będzie głównie o rozbudowy i modernizacje istniejących obiektów, które toczyć się będą między innymi w centrum Zielone Wzgórze i Outlet Center Białystok.

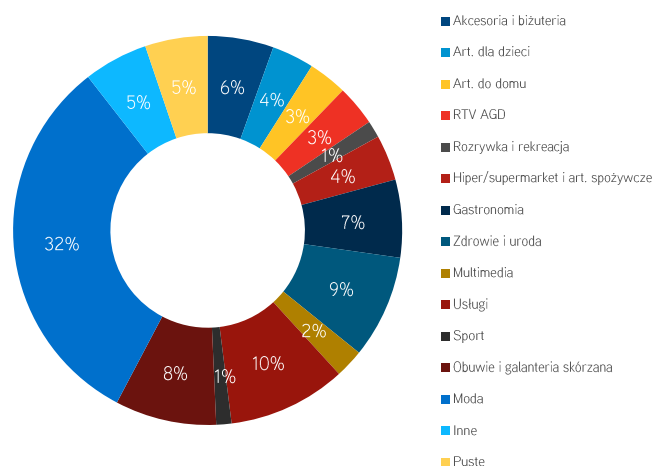
W centrach handlowych Białegostoku działa ok. 710 sklepów. Największą grupę najemców stanowią sieci z sektorów: moda (32%), usługi (10%) oraz zdrowie i uroda (9%).

Rok 2016 upłynął pod znakiem intensywnej komercjalizacji centrum wyprzedażowego Outlet Center Białystok, gdzie otworzyły się między innymi: sportowe centrum rozrywki Strefa X (600 m²), Smyk (540 m²) i Puma (560 m²).

W ubiegłym roku zaanonsowano również umowy zawarte w rozbudowywanym centrum Auchan Hetmańska – H&M, Toys'R'Us i Martes Sport. W centrum Alfa zadebiutowała natomiast sieć modowa New Balance.

Popyt na powierzchnie w centrach handlowych w Białymstoku utrzymuje dobry poziom, a średni współczynnik pustostanów w mieście na koniec 2016 roku wyniósł 3,3 % i był niższy niż w analogicznym okresie roku 2015 (4,4%). Obecnie najwięcej powierzchni na wynajem dostępnej jest w Galerii Jurowieckiej i centrum handlowym Zielone Wzgórze.

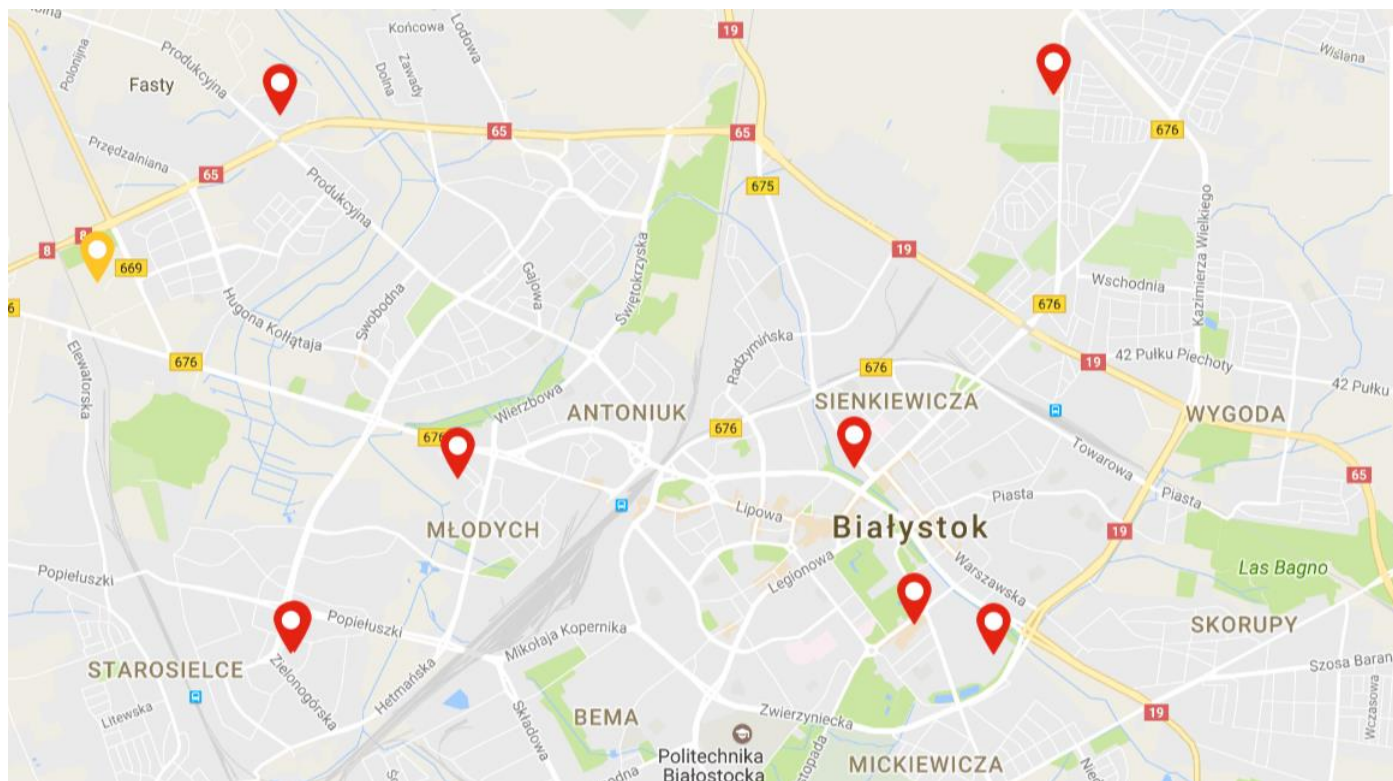
Struktura branżowa najemców wg liczby lokali

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Czyszcze za powierzchnie w centrach handlowych w Białymstoku plasują się na średnim poziomie i znajdują się w lekkim trendzie spadkowym na skutek wzrostu konkurencji oraz wymagań w zakresie całkowitych warunków najmu, jakieniesie za sobą „rynek najemcy”. Najwyższy czynsz za lokal 100-150 m² GLA na potrzeby mody to ok. 27-29 EUR/m²/miesiąc.

Centra handlowe w Białymstoku w I kwartale 2017

Źródło: Colliers International, www.retailmap.pl, Google, styczeń 2017

Bielsko-Biała

Podstawowe informacje

Ludność	172 600
GfK 2016 Siła nabywcza (rocznie)	31 823 PLN per capita
GfK 2016 Indeks siły nabywczej	121,6
Zasoby	196 000 m ² GLA
Liczba centrów handlowych	6
Nasylenie	1137 m ² /1 000
Powierzchnia w budowie	-
Liczba centrów handlowych w budowie	-
Współczynnik pustostanów	2%
Najwyższe czynsze (lokal 100-150 m ² , moda)	29-31 EUR m ² /miesiąc

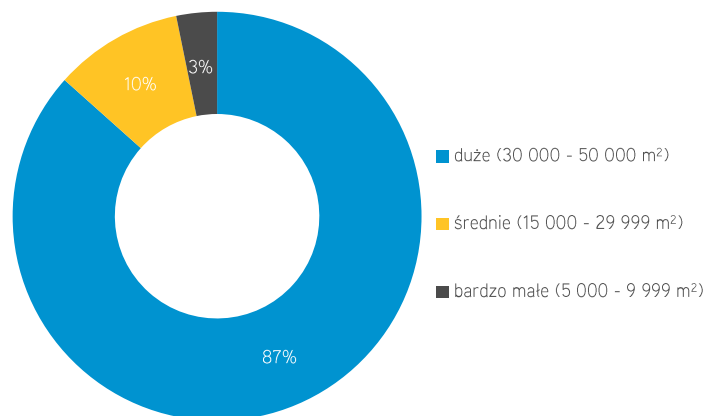
Nasylenie powierzchnią centrów handlowych notowane w Bielsku-Białej jest jednym z najwyższych w Polsce (1137 m²/ 1 000 mieszkańców). W mieście działa sześć obiektów o łącznej powierzchni najmu 196 000 m².

Na jedno centrum handlowe w Bielsku-Białej przypada średnio 28 800 osób, a siła nabywcza mieszkańców w przeliczeniu na metr kwadratowy centrum handlowego wynosi 28 000 PLN rocznie. Specyficzne położenie Bielska-Białej sprawia, że grono klientów powiększa się sezonowo osoby mieszkające na terenie Czech i Słowacji.

W Bielsku-Białej działają trzy duże centra handlowe. Największym obiektem handlowym w mieście jest Sfera o powierzchni 49 000 m², w której działa ponad 250 lokali m.in. supermarket Piotr i Paweł, dyskont Biedronka, sklepy Media Expert i RTV Euro AGD, kino Helios, sala zabaw Leopark, kręgielnia Atmosfera, sklepy z grupy Inditex i LPP, C&A i H&M.

Kolejne pod względem wielkości centra handlowe w mieście to Auchan (45 000 m²) z własnym hipermarketem i sklepem z art. budowlanymi Leroy Merlin oraz Gemini Park (44 000 m²) z multiplexem Cinema City, fitness klubem Befit, hipermarketem Bi1, markami z grupy Inditex i LPP, C&A, H&M, Toys'R'Us.

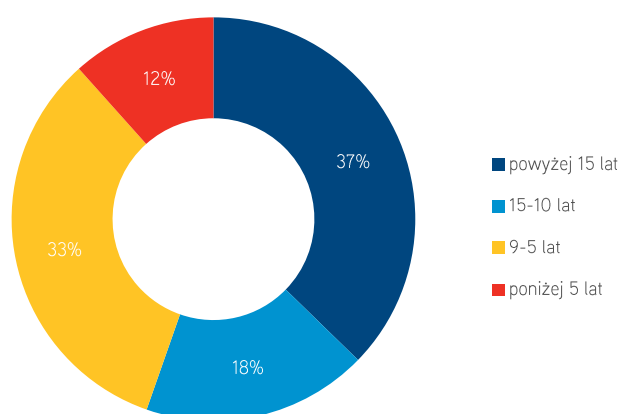
Centra handlowe wg wielkości

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Centra handlowe w Bielsku-Białej to obiekty stosunkowo młode. Najstarsze pochodzą z 2001 roku: Auchan, Sarni Stok i Sfera (rozbudowana w 2009 roku). Najmłodszy obiekt handlowy w mieście to Retail Park Karpacka ukończony w 2014 roku.

Centra handlowe wg wieku

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Obecnie w mieście brak jest nowych centrów w budowie i na zaawansowanym etapie planowania. Inwestorzy w najbliższych latach koncentrować się będą na segmencie małych centrów i parków handlowych o profilu „zakupy codzienne”, ulokowanych zarówno w lokalizacjach podmiejskich, jak i dużych osiedlach mieszkaniowych.

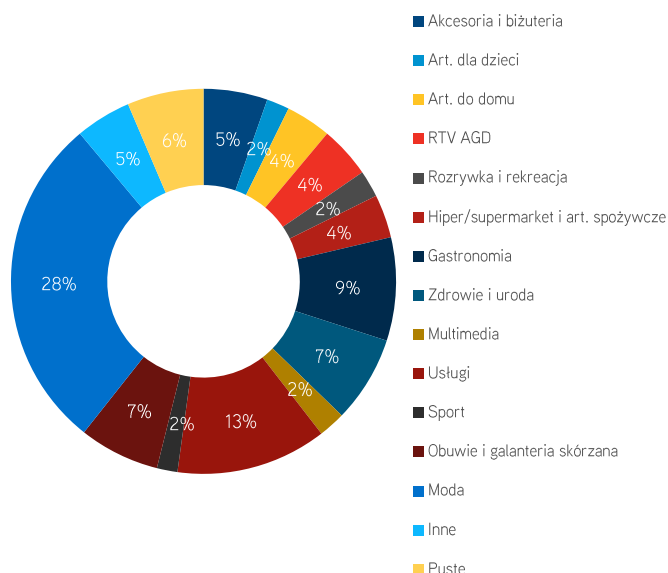
W centrach handlowych Bielska-Białej działa ok. 580 sklepów. Największą grupę najemców stanowią sieci z sektorów: moda (28%), usługi (13%) oraz gastronomia (9%).

Największe zmiany na rynku centrów handlowych w Bielsku-Białej zaobserwować można było w Gemini Park, gdzie pierwszych klientów przywitał zewnętrzny park rozrywki – „Eko Park – w DECHĘ!”. W obiekcie pojawili się też nowi najemcy m.in. Komfort, Yves Rocher, PKO BP, a kilku innych przedłużyło umowy najmu lub powiększyło swoje salony (np. 4F).

Trend przedłużania umów, powiększania salonów i relokacji był charakterystyczny dla większości centrów handlowych w Bielsku-Białej w minionym roku.

Popyt na powierzchnie w centrach handlowych w Bielsku-Białej utrzymuje dobry poziom, a średni współczynnik pustostanów w mieście na koniec 2016 roku wyniósł 2% i był niższy niż w grudniu 2015 (2,6%). Najwięcej powierzchni na wynajem dostępnej jest w centrach handlowych Gemini Park i Sfera.

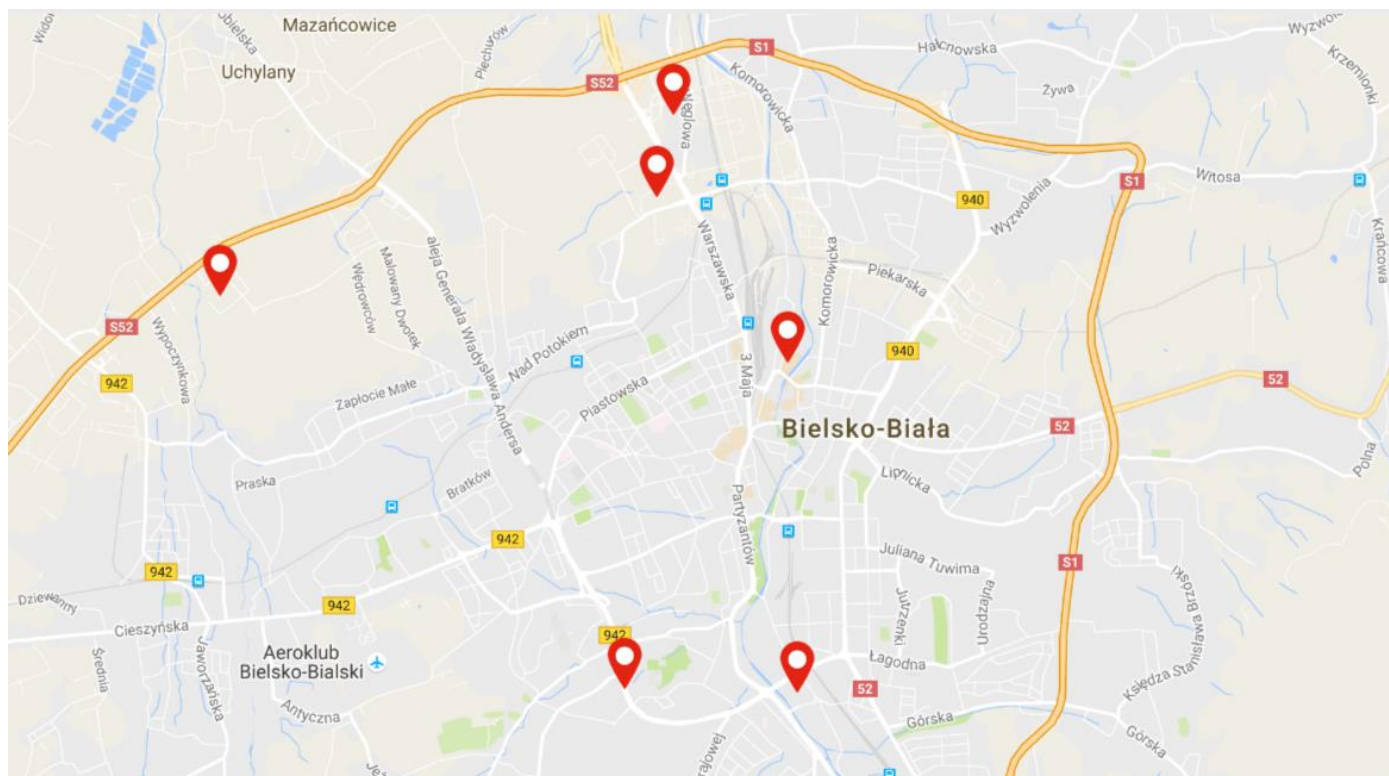
Struktura branżowa najemców wg liczby lokali

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Czynsze za powierzchnie w centrach handlowych w Bielsku-Białej plasują się na średnim poziomie i znajdują się w lekkim trendzie spadkowym na skutek wzrostu konkurencji oraz wymagań w zakresie całkowitych warunków najmu, jakie niesie za sobą „rynek najemcy”. Najwyższy czynsz za lokal 100-150 m² GLA na potrzeby mody to ok. 29-31 EUR/m²/miesiąc.

Centra handlowe w Bielsku-Białej w I kwartale 2017

Źródło: Colliers International, www.retailmap.pl, Google, styczeń 2017

Bydgoszcz

Podstawowe informacje

Ludność	355 600
GfK 2016 Siła nabywcza (rocznie)	27 770 PLN per capita
GfK 2016 Indeks siły nabywczej	106,1
Zasoby	272 000 m ² GLA
Liczba centrów handlowych	10
Nasycenie	765 m ² /1 000
Powierzchnia w budowie	-
Liczba centrów handlowych w budowie	-
Współczynnik pustostanów	6,7%
Najwyższe czynsze (lokal 100-150 m ² , moda)	29-31 EUR m ² /miesiąc

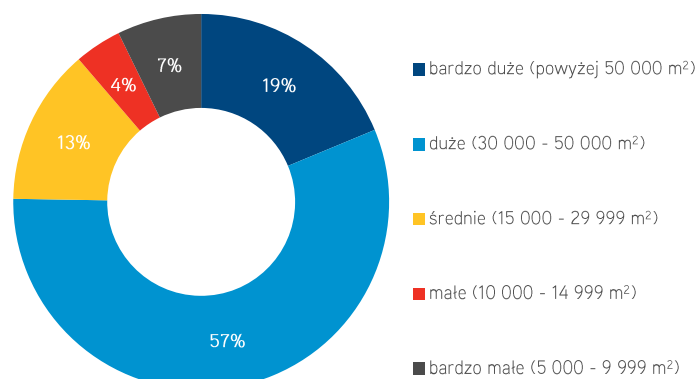
Zasoby powierzchni centrów handlowych w Bydgoszczy to ponad 272 000 m² rozlokowanych w dziesięciu obiektach. Biorąc pod uwagę populację miasta, nasycenie powierzchnią handlową plasuje się na poziomie 765 m² na 1000 osób. W Bydgoszczy, zarówno w centrum miasta, jak i na jego obrzeżach, funkcjonują mniejsze obiekty handlowe i centra specjalistyczne (np. Fordon, Arkada).

Na jedno centrum handlowe w Bydgoszczy przypada średnio 35 500 osób, a siła nabywcza mieszkańców w przeliczeniu na metr kwadratowy centrum handlowego wynosi 36 300 PLN rocznie. Cechą charakterystyczną bydgoskiego rynku handlowego jest jego bliskie sąsiedztwo z rynkiem handlowym Torunia, skąd ściągają konsumentów poszukujących oferty niedostępnej w miejscu zamieszkania.

Największym obiektem handlowym w mieście jest centrum Zielone Arkady (51 000 m², ponad 200 lokali), gdzie działają między innymi: supermarket Piotr i Paweł, Saturn, marki z grupy Inditex i LPP, salony H&M, C&A, TK Maxx, Smyk, Intersport oraz Martes Sport.

Kolejne pod względem wielkości centrum handlowe Bydgoszczy to Focus Mall (42 000 m², 150 lokali) z multiplexem Cinema City, fitness klubem Step One, sklepem Media Expert, markami z grupy Inditex i LPP, H&M, New Yorker, Smyk i Intersport.

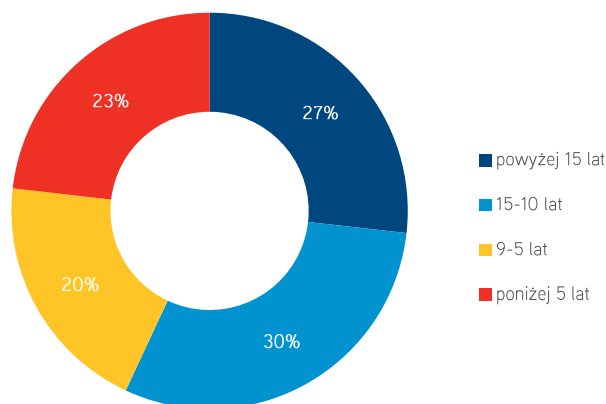
Centra handlowe wg wielkości

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Rynek handlowy Bydgoszczy rozwijał się systematycznie na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat. Pierwsze centrum handlowe - CH Rondo - powstało w końcu lat 90. Najmłodszym obiektem są Zielone Arkady, oddane do użytku w roku 2015.

Centra handlowe wg wieku

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Rynek handlowy Bydgoszczy dojrzeje, o czym świadcza między innymi dwa przygotowywane projekty centrów wyprzedażowych – Outlet Center Bydgoszcz i Metropolitan Outlet. Pierwsze ma powstać w sąsiedztwie sklepu IKEA, a drugie w przebudowanym Carrefour Glinki.

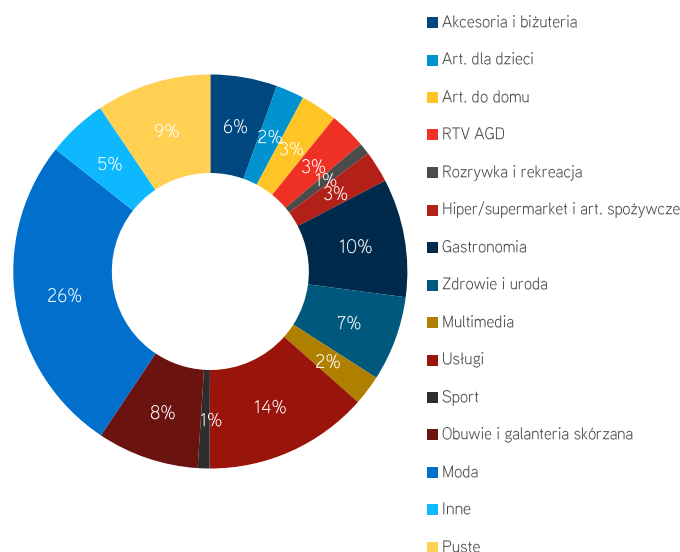
Do przebudowy przygotowuje się również zlokalizowany w centrum miasta Dom Mody Drukarnia, który w przyszłości ma stać się obiektem łączącym powierzchnie biurowe i handlowo-usługowe.

Ubiegły rok na rynku handlowym w Bydgoszczy upłynął pod znakiem rekompensacji istniejących centrów handlowych. Najemcy przedłużali umowy, powiększali salony i otwierali nowe sklepy - w Zielonych Arkadach pojawił się np. TK Maxx, w Focus Mall Media Expert, a w CH Rondo m.in. Hebe i Toys'R'Us. Po dokonanej w 2015 roku rozbudowie skład najemców uzupełniła nadal Galeria Pomorska, w której swój sklep otworzyła między innymi sieć C&A. Rozpoczęto również komercjalizację planowanych centrów wyprzedażowych (np. Adidas, Puma, Reebok i New Balance pojawiają się w Bydgoszcz Outlet Center).

Popyt na powierzchnie w centrach handlowych w Bydgoszczy utrzymuje się na przeciętnym poziomie. Większość sieciowych najemców zainteresowanych tym rynkiem znalazła już swoje miejsce w istniejących obiektach. Średni współczynnik pustostanów w mieście na koniec 2016 roku wyniósł 6,7% (w 2015 r. – 7,6%). Najwięcej powierzchni na wynajem dostępnej jest w Focus Park i Galerii Pomorskiej.

W centrach handlowych Bydgoszczy działa ok. 730 sklepów. Największą grupę najemców stanowią sieci z sektorów: moda (26%), usługi (14%) oraz gastronomia (10%).

Struktura branżowa najemców wg liczby lokali

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Czyszcze za powierzchnie w centrach handlowych w Bydgoszczy plasują się na średnim poziomie i znajdują się w lekkim trendzie spadkowym na skutek wzrostu konkurencji oraz wymagań w zakresie całkowitych warunków najmu, jakie niesie za sobą „rynek najemcy”. Najwyższy czynsz za lokal 100-150 m² GLA na potrzeby mody to ok. 29-31 EUR/m²/miesiąc.

Centra handlowe w Bydgoszczy w I kwartale 2017

Źródło: Colliers International, www.retailmap.pl, Google, styczeń 2017

Częstochowa

Podstawowe informacje

Ludność	228 200
GfK 2016 Siła nabywcza (rocznie)	29 013 PLN per capita
GfK 2016 Indeks siły nabywczej	110,8
Zasoby	133 600 m ² GLA
Liczba centrów handlowych	4
Nasylenie	585 m ² /1 000
Powierzchnia w budowie	-
Liczba centrów handlowych w budowie	-
Współczynnik pustostanów	3,3%
Najwyższe czynsze (lokal 100-150 m ² , moda)	25-27 EUR m ² /miesiąc

Cztery centra handlowe istniejące w Częstochowie dostarczają łącznie 133 600 m² powierzchni najmu, co przy populacji miasta na poziomie 228 200 osób daje nasycenie rzędu 585 m²/1 000 osób. W mieście funkcjonują również mniejsze obiekty handlowe, skupiające głównie niesieciową ofertę sklepów, punktów usługowych i gastronomicznych (np. CH Jagiellończycy).

Na jedno centrum handlowe w Częstochowie przypada średnio 57 000 osób, a siła nabywcza mieszkańców w przeliczeniu na metr kwadratowy centrum handlowego wynosi 49 500 PLN rocznie.

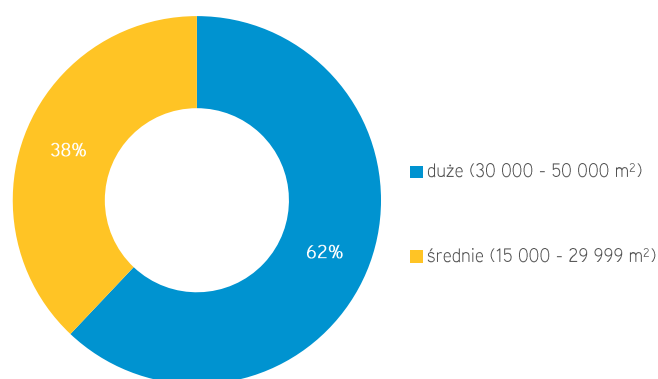
Centra handlowe w Częstochowie znajdują się zarówno w lokalizacjach podmiejskich i osiedlowych, jak i centralnych. Przeważają obiekty duże i średniej wielkości, na rynku jest brak małych centrów handlowych o profilu „zakupy codzienne”.

Największym obiektem handlowym w mieście jest Galeria Jurajska (45 000 m², ponad 200 lokali), gdzie działają między innymi: multiplex Cinema City, sklep RTV Euro AGD, C&A, H&M, TK Maxx, marki z grupy Inditex i LPP, New Yorker, Carry, CCC, Jysk, Intersport i EMPIK.

Kolejne pod względem wielkości centrum handlowe to podmiejskie Auchan Poczesna (38 000 m²) z hipermarketem Auchan i sklepem z art. budowlanymi

LeroyMerlin, a także salonami H&M, Reserved, New Yorker i Go Sport.

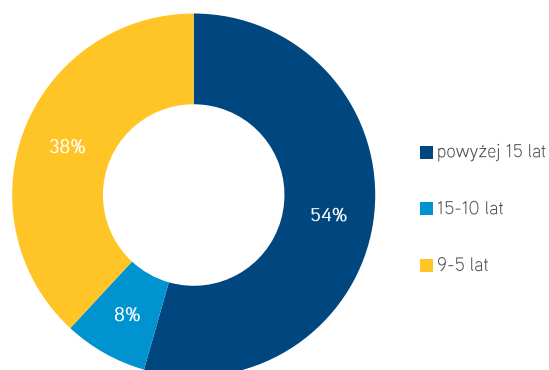
Centra handlowe wg wielkości

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Rozwój rynku centrów handlowych w mieście zapoczątkowały sieci hipermarketów budujące w Polsce obiekty na własne potrzeby. Najstarszym, pochodzącym z 1997 roku, centrum handlowym w Częstochowie jest M1. Najmłodszym i jedynym pełnowymiarowym centrum handlowo-rozrywkowym jest natomiast, zbudowana w roku 2009, Galeria Jurajska - co oznacza, że w mieście od siedmiu lat nie powstało żadne nowe centrum handlowe.

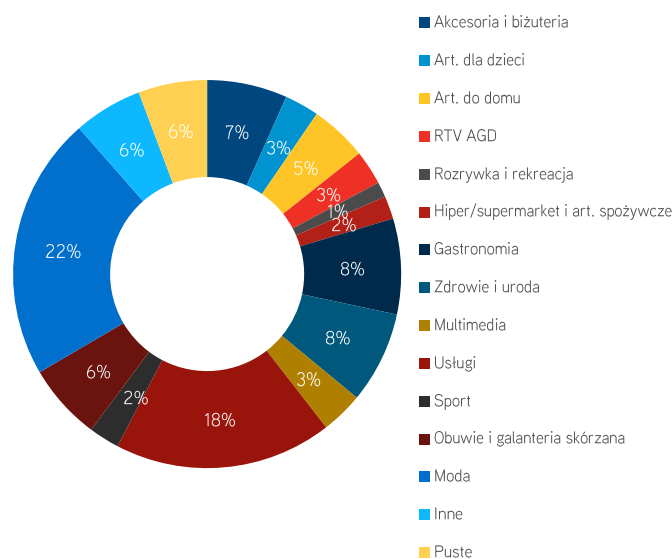
Centra handlowe wg wieku

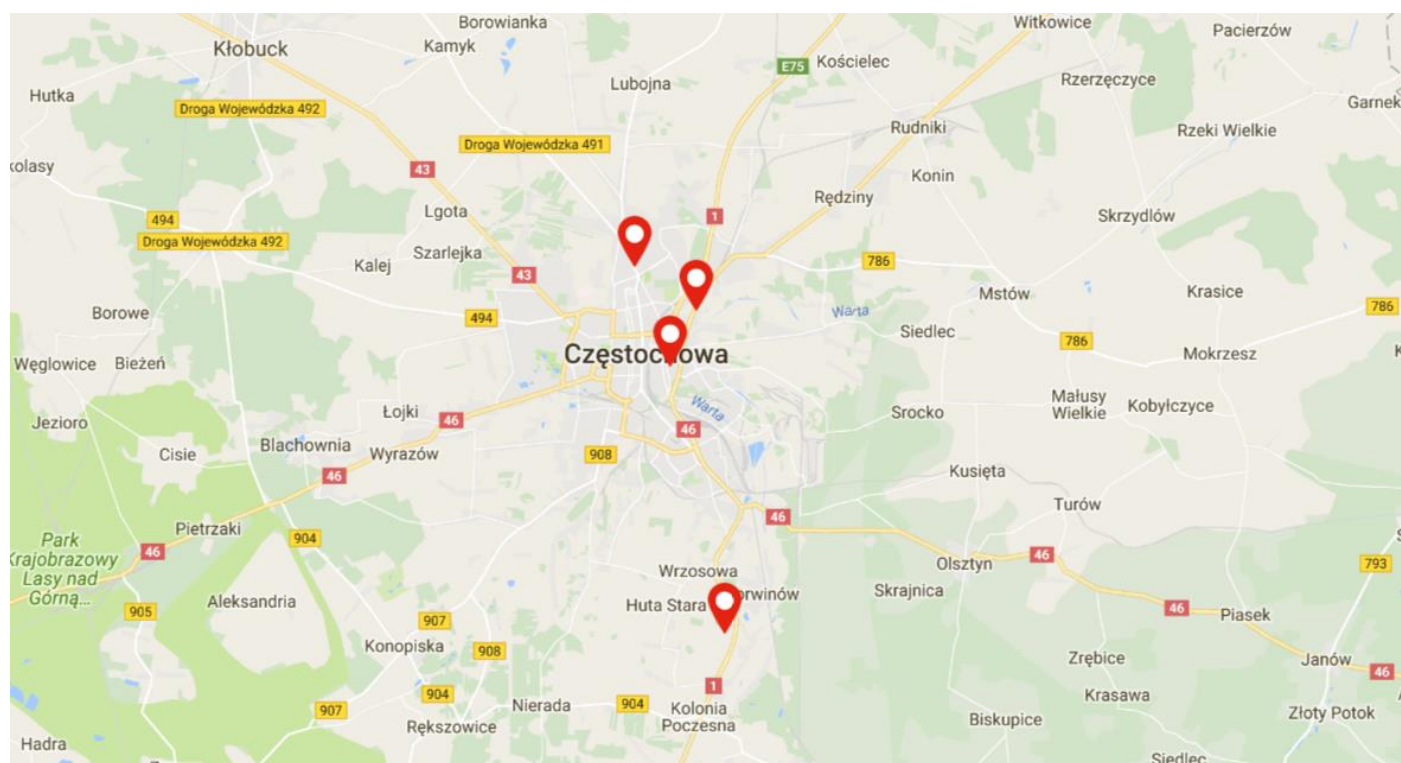
Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Najwyższy czynsz za lokal 100-150 m² GLA na potrzeby mody to ok. 25-27 EUR/m²/miesiąc.

Struktura branżowa najemców wg liczby lokali

Centra handlowe w Częstochowie w I kwartale 2017

Źródło: Colliers International, www.retailmap.pl, Google, styczeń 2017

Kielce

Podstawowe informacje

Ludność	198 000
GfK 2016 Siła nabywcza (rocznie)	29183 PLN per capita
GfK 2016 Indeks siły nabywczej	111,5
Zasoby	150 200 m ² GLA
Liczba centrów handlowych	4
Nasycenie	758 m ² /1 000
Powierzchnia w budowie	-
Liczba centrów handlowych w budowie	-
Współczynnik pustostanów	3,3%
Najwyższe czynsze (lokal 100-150 m ² , moda)	25-27 EUR m ² /miesiąc

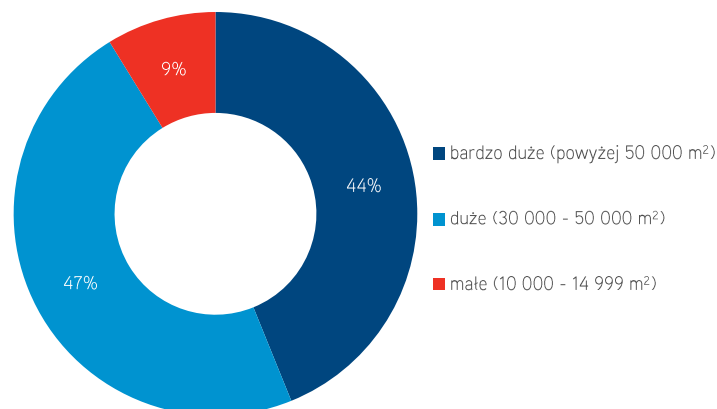
Mieszkańcy Kielc mają do dyspozycji cztery centra handlowe, zlokalizowane w północnej części miasta, o łącznej powierzchni 150 200 m². Biorąc pod uwagę populację, nasycenie powierzchnią centrów handlowych w Kielcach wynosi 758 m²/1 000. Poza centrami handlowymi w mieście działają również mniejsze obiekty – domy towarowe, pasáže i pawilony handlowe (np. DH Tęcza).

Na jedno centrum handlowe w Kielcach przypada średnio 49 500 osób, a siła nabywcza mieszkańców w przeliczeniu na metr kwadratowy centrum handlowego wynosi 38 500 PLN rocznie.

W Kielcach dominują obiekty duże i bardzo duże. Największym regionalnym obiektem handlowym jest Galeria Echo (66 000 m² GLA, ponad 300 lokali), rozbudowana znacząco w roku 2011. W Galerii Echo znajdują się między innymi hipermarket Tesco, kino Helios, JatoMi Fitness, MK Bowling, Jula, RTV Euro AGD, Komfort, Go Sport, marki z Grupy Inditex i LPP, C&A, H&M, New Yorker, TK Maxx, Smyk i EMPiK.

W centrum miasta funkcjonuje Galeria Korona, gdzie na powierzchni 34 000 m² znajdują się między innymi: supermarket Piotr i Paweł, Multikino, Pure JatoMi Fitness, Media Markt, marki grupy Inditex i LPP, Royal Collection, H&M, Smyk, CCC i Intersport.

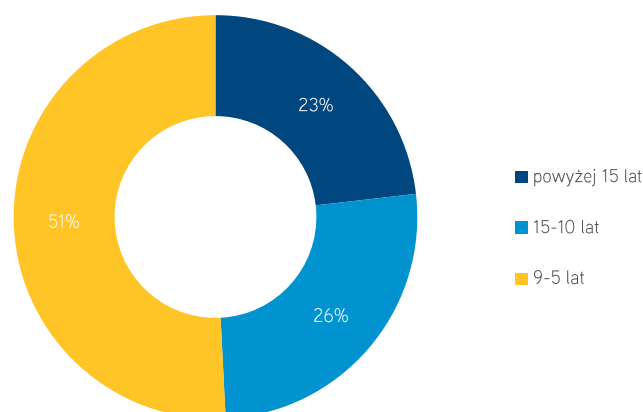
Centra handlowe wg wielkości

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Centra handlowe w mieście to obiekty stosunkowo młode. Najstarsze centrum handlowe w Kielcach zostało oddane do użytku w 2000 roku – Centrum Radomska. Najmłodszym obiektem jest natomiast ukończona w 2012 roku Galeria Korona.

Centra handlowe wg wieku

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Obecnie w mieście brak jest projektów handlowych w budowie i na zaawansowanym etapie przygotowań, nie należy zatem spodziewać się oddania do użytku nowego centrum handlowego w Kielcach w ciągu najbliższych trzech lat. W Kielcach powstawać mogą natomiast mniejsze obiekty handlowo-usługowe i wolnostojące markety.

W 2016 roku na kieleckim rynku trwały procesy rekompensacji centrów handlowych - pojawili się nowi najemcy (np. Burger King w Galerii Echo, Greenpoint i Aldo w Galerii Korona). Jednocześnie, najemcy obecni w Galerii Korona przedłużali umowy najmu (np. Smyk, Vistula i Wólczanka), powiększali salony (np. Pepe Jeans, księgarnia Świat Książki) i relokowali swoje sklepy (np. W. Kruk, Wojas).

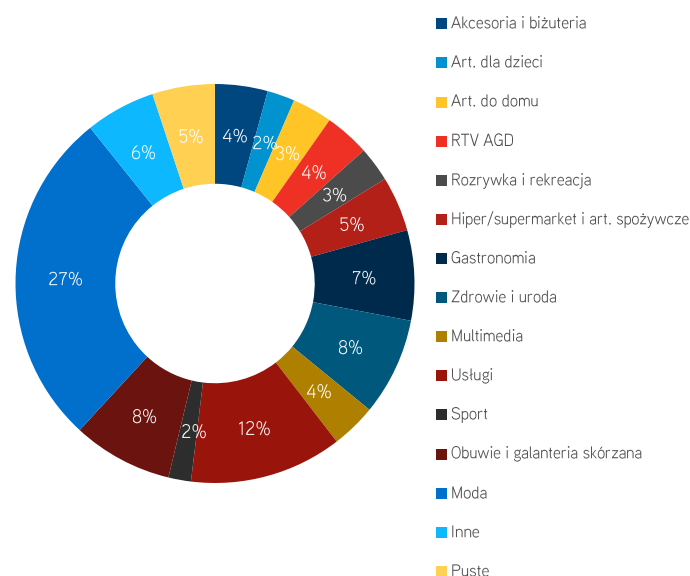
Popyt w Kielcach utrzymuje dobry poziom, a średni współczynnik pustostanów w mieście na koniec 2016 roku wyniósł 3,3% (podobnie jak w 2015 r.). Najwięcej powierzchni na wynajem dostępnej jest w Galerii Echo.

Czynsze za powierzchnie w centrach handlowych w Kielcach plasują się na średnim poziomie i znajdują się w lekkim trendzie spadkowym na skutek wzrostu konkurencji oraz wymagań w zakresie całkowitych warunków najmu, jakie niesie za sobą „rynek najemcy”.

Najwyższy czynsz za lokal 100-150 m² GLA na potrzeby mody to ok. 25-27 EUR/m²/miesiąc.

W kieleckich centrach handlowych działa ok. 490 sklepów. Największą grupę najemców stanowią sieci z sektorów: moda (27%) oraz usługi (12%).

Struktura branżowa najemców wg liczby lokali

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Centra handlowe w Kielcach w I kwartale 2017

Źródło: Colliers International, www.retailmap.pl, Google, styczeń 2017

Lublin

Podstawowe informacje

Ludność	340 700
GfK 2016 Siła nabywcza (rocznie)	27 903 PLN per capita
GfK 2016 Indeks siły nabywczej	106,6
Zasoby	326 600 m ² GLA
Liczba centrów handlowych	13
Nasylenie	959 m ² /1 000
Powierzchnia w budowie	57 000 m ²
Liczba centrów handlowych w budowie	1
Współczynnik pustostanów	5,7%
Najwyższe czynsze (lokal 100-150 m ² , moda)	27-29 EUR m ² /miesiąc

W Lublinie działa aż trzynaście centrów handlowych o łącznej powierzchni ponad 326 000 m². Biorąc pod uwagę populację miasta, nasylenie powierzchnią handlową plasuje się na poziomie 959 m² na 1 000 osób i wzrośnie do 1126 m² po ukończeniu budowanego obecnie parku handlowego IKEA.

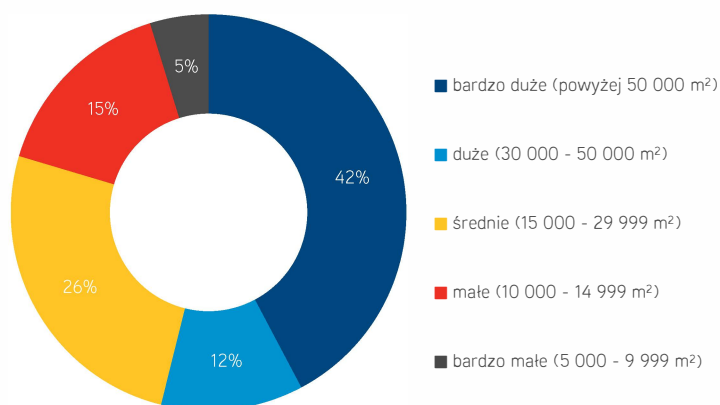
Na jedno centrum handlowe w Lublinie przypada średnio 26 200 osób, a siła nabywcza mieszkańców w przeliczeniu na metr kwadratowy centrum handlowego wynosi 29 100 PLN rocznie. Grono klientów robiących zakupy w lubelskich centrach handlowych powiększa się sezonowo o osoby mieszkające za wschodnią granicą Polski.

W Lublinie znajdziemy zarówno duże centra regionalne, jak i obiekty o mniejszej skali, obsługujące wybrane dzielnice lub osiedla mieszkaniowe. Największym obiektem handlowym w mieście jest Atrium Felicity (75 000 m², ponad 100 lokali), gdzie działają między innymi: hipermarket Auchan, sklep z art. budowlanymi Leroy Merlin, multiplex Cinema City, fitness Fabryka Formy, studio tańca Iskra, Sky Park, centrum rozrywki Koziołek, Saturn, RTV Euro AGD, marki z grupy Inditex i LPP, H&M, C&A i Smyk.

Drugim pod względem wielkości centrum handlowym Lublina jest Galeria Olimp (63 000 m²), rozbudowywana systematycznie w latach 2000-2013. W Galerii Olimp działają: Aldi, Media Expert, Leroy Merlin, Multikino, Sky Park, Masters Bowling&Bilard, centrum rozrywki Koziołek, studio

tańca UDS, Komfort, Go Sport, Toys'R'Us, fitness Get Gym, EMPiK, marki z grupy LPP i KappAhl.

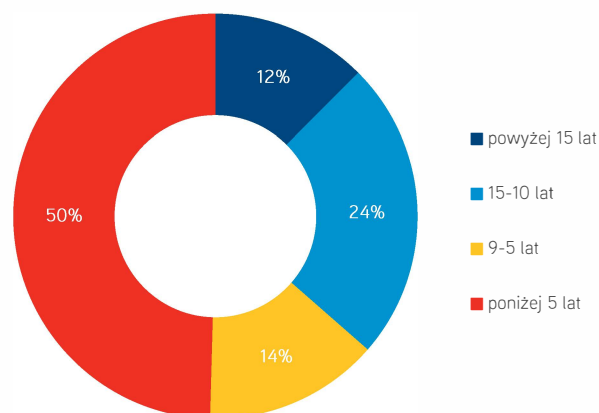
Centra handlowe wg wielkości

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Rynek handlowy Lublina w ciągu ostatnich 20 lat rozwijał się systematycznie, ale największe obiekty handlowe zbudowano tu w minionych pięciu latach. Pierwsze centrum handlowe - Galeria Zana powstało w końcu lat 90. (dawny E. Leclerc). Najmłodszym obiektem są natomiast Tarasy Zamkowe, oddane do użytku w roku 2015.

Centra handlowe wg wieku

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

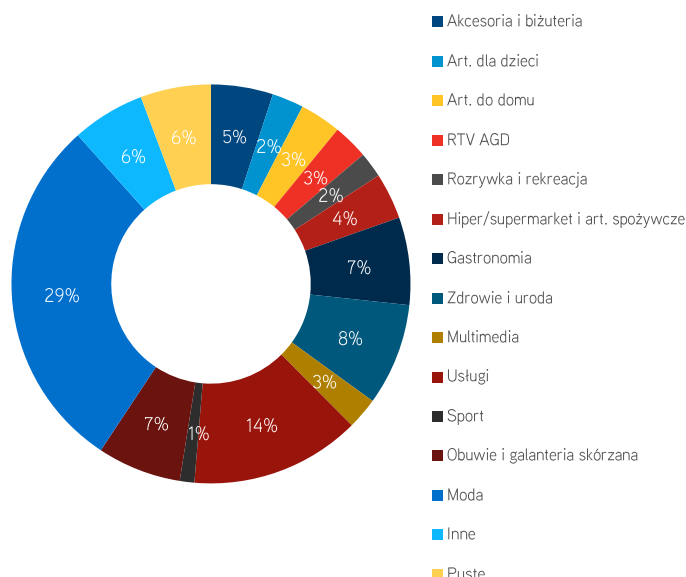
W chwili obecnej w mieście buduje się park handlowy IKEA o powierzchni 57 000 m², którego otwarcie planowane jest w 2018 roku. Inne projekty handlowe znajdują się na wczesnym etapie planowania lub ich budowa opóźnia się zezwzględów formalnych i finansowych.

W centrach handlowych Lublina działa ok. 1 010 sklepów. Największą grupę najemców stanowią sieci z sektorów: moda (29%), usługi (14%) oraz zdrowie i uroda (8%).

Ubiegły rok na rynku handlowym w Lublinie upłynął pod znakiem rekomercjalizacji istniejących centrów handlowych. Najemcy przedłużali umowy, powiększali salony i otwierali nowe sklepy. W Zamkowych Tarasach salon otworzyła sieć Royal Collection. Nowe marki pojawiły się również w Outlet Center Lublin (np. Monnari, Lee, Wrangler, Only). Rozpoczęto także komercjalizację parku handlowego IKEA – deweloper zaanonsował podpisanie umów m.in. z RTV Euro AGD, Martes Sport i Rossmann.

Popyt na powierzchnie w centrach handlowych w Lublinie utrzymuje się na średnim poziomie, a większość sieciowych najemców zainteresowanych tym rynkiem znalazła już swoje miejsce w istniejących obiektach. Średni współczynnik pustostanów w mieście na koniec 2016 roku wyniósł 5,7%, co oznacza znaczący wzrost w stosunku do grudnia 2015 (2,1%). Najwięcej powierzchni na wynajem dostępnej jest w PH Tatary i CH Tarasy Zamkowe.

Struktura branżowa najemców wg liczby lokali

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Czyszcze za powierzchnie w centrach handlowych w Lublinie plasują się na średnim poziomie i znajdują się w lekkim trendzie spadkowym na skutek wzrostu konkurencji oraz wymagań w zakresie całkowitych warunków najmu, jakie niesie za sobą „rynek najemcy”. Najwyższy czynsz za lokal 100-150 m² GLA na potrzeby mody to w granicach 27- 29 EUR/m²/miesiąc.

Centra handlowe w Lublinie w I kwartale 2017

Źródło: Colliers International, www.retailmap.pl, Google, styczeń 2017

Olsztyn

Podstawowe informacje

Ludność	173 500
GfK 2016 Siła nabywcza (rocznie)	29 612 PLN per capita
GfK 2016 Indeks siły nabywczej	113,1
Zasoby	121 000 m ² GLA
Liczba centrów handlowych	5
Nasycenie	698 m ² /1 000
Powierzchnia w budowie	-
Liczba centrów handlowych w budowie	-
Współczynnik pustostanów	2,6%
Najwyższe czynsze (lokal 100-150 m ² , moda)	25-27 EUR m ² /miesiąc

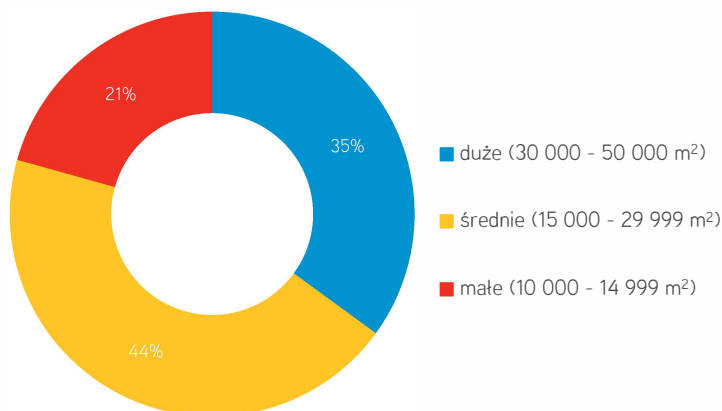
Rynek olsztyński oferuje 121 000 m² powierzchni na wynajem w centrach handlowych, przy nasyceniu na poziomie 698 m²/1000 mieszkańców. W mieście funkcjonuje pięć centrów handlowych, zlokalizowanych w centralnej i południowej części miasta. Mieszkańcy Olsztyna mogą także robić zakupy w mniejszych obiektach handlowych zarówno śródmiejskich (np. Dekada, DT Dukat), jak i osiedlowych (np. CH Viktor).

Na jedno centrum handlowe w Olsztynie przypada średnio 34 700 osób, a siła nabywcza mieszkańców w przeliczeniu na metr kwadratowy centrum handlowego wynosi 42 500 PLN rocznie. Cechą charakterystyczną olsztyńskiego rynku jest sezonowe zasilanie go konsumentami zza wschodniej granicy.

Największym obiektem handlowym w mieście jest Galeria Warmińska o powierzchni 42 500 m² i ponad 170 lokalach. Centrum oferuje między innymi supermarket Piotr i Paweł, sklep RTV Euro AGD, Multikino, salę zabaw Warmiolandia, fitness klub Kinetic, marki z grupy Inditex i LPP, H&M, TKMaxx, Smyk, Carry i Martes Sport.

Olsztyńska Aura to z kolei śródmiejskie centrum handlowe o powierzchni ponad 24 000 m² najmu i 100 sklepach, w którym znajdziemy między innymi: kino Helios, bibliotekę, sklep RTV Euro AGD, marki z grupy LPP, H&M, New Yorker, KappAhl i Smyk.

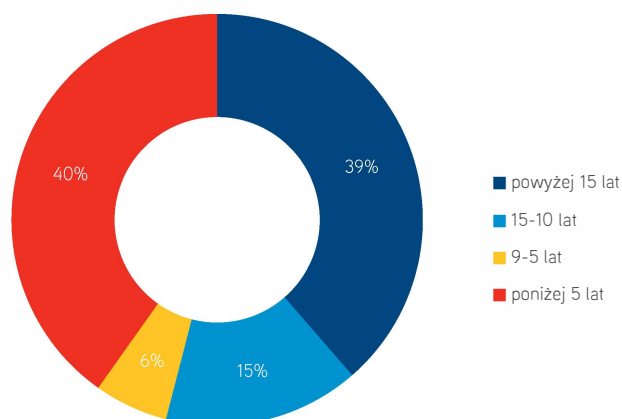
Centra handlowe wg wielkości

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Rozwój rynku centrów handlowych w mieście zapoczątkowały sieci hipermarketów, które budowały obiekty na własne potrzeby. Olsztyński rynek handlowy rozwija się systematycznie od końca lat 90. Najstarszymi centrami handlowymi są pochodzące z 1999 roku Tesco i Auchan (dawniej Real), zaś najnowszym obiektem jest ukończona w 2014 roku - Galeria Warmińska.

Centra handlowe wg wieku

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

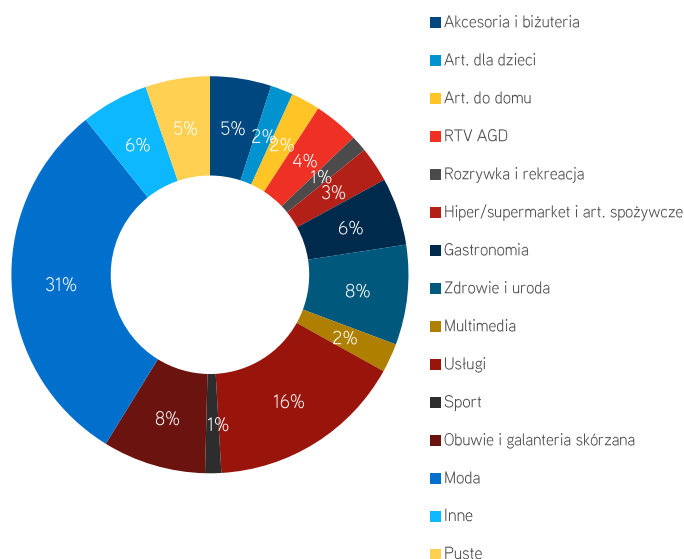
Obecnie w mieście brak jest nowych centrów w budowie i na zaawansowanym etapie przygotowań. Nowe centra handlowe nie są spodziewane w Olsztynie w perspektywie najbliższych trzech lat. Powstawać natomiast mogą mniejsze obiekty handlowe i wolnostojące markety spożywcze.

W centrach handlowych w Olsztynie działa ok. 390 sklepów. Największą grupę najemców stanowią sieci z sektorów: moda (31%) oraz usługi (16%).

Trendem charakterystycznym dla rynku handlowego w Olsztynie są rewitalizacje i rekompensacje starszych obiektów, takich jak Auchan, Carrefour i Aura, w której zachodzą obecnie największe zmiany. Ukończono przebudowę strefy restauracyjnej „Strefa Smaku”, w której znalazły się Olimp, Asia Hung, Na Zdrowie! Fresh, Cukiernia Sowa i Grycan. W Aurze pojawiają się także nowi najemcy (EnglishHome, Wittchen, Happy Mum), a dotychczasowi, tacy jak Reserved czy 4F, modernizują salony i dobierają powierzchnie. Centrum czeka zmiana operatora spożywczego na Carrefour.

Popyt na powierzchnie w centrach handlowych w Olsztynie utrzymuje dobry poziom, a średni współczynnik pustostanów w mieście na koniec 2016 roku wyniósł 2,6% (1,5% w grudniu 2015). Najwięcej powierzchni na wynajem dostępnej jest w CH Aura.

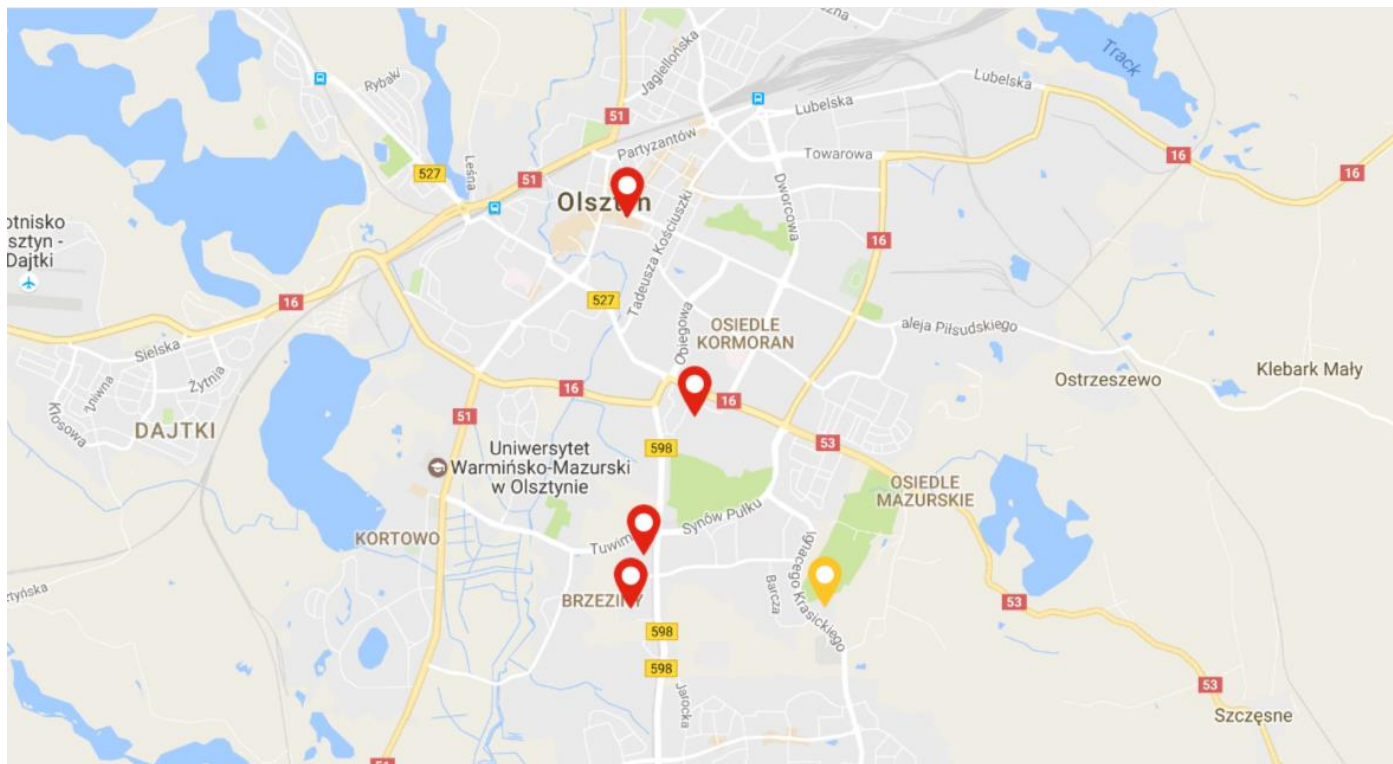
Struktura branżowa najemców wg liczby lokali

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Czynsze za powierzchnie w centrach handlowych w Olsztynie plasują się na średnim poziomie i znajdują się w lekkim trendzie spadkowym na skutek wzrostu konkurencji oraz wymagań w zakresie całkowitych warunków najmu, jakie niesie za sobą „rynek najemcy”. Najwyższy czynsz za lokal 100-150 m² GLA na potrzeby mody to ok. 25-27 EUR/m²/miesiąc.

Centra handlowe w Olsztynie w I kwartale 2017

Źródło: Colliers International, www.retailmap.pl, Google, styczeń 2017

Radom

Podstawowe informacje

Ludność	216 200
GfK 2016 Siła nabywcza (rocznie)	26 179 PLN per capita
GfK 2016 Indeks siły nabywczej	100
Zasoby	125 000 m ² GLA
Liczba centrów handlowych	5
Nasycenie	577 m ² /1 000
Powierzchnia w budowie	-
Liczba centrów handlowych w budowie	-
Współczynnik pustostanów	7,2%
Najwyższe czynsze (lokal 100-150 m ² , moda)	25-27 EUR m ² /miesiąc

Zasoby powierzchni centrów handlowych w Radomiu to blisko 125 000 m² w pięciu istniejących obiektach. Biorąc pod uwagę populację miasta, nasycenie powierzchnią handlową plasuje się na poziomie 577 m² na 1 000 osób.

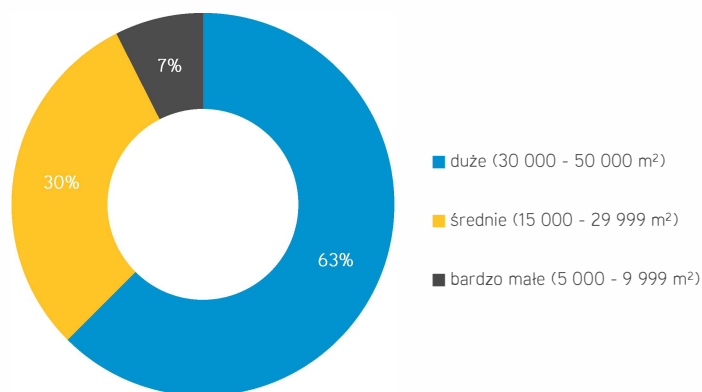
Na jedno centrum handlowe w Radomiu przypada średnio 43 200 osób, a siła nabywcza mieszkańców w przeliczeniu na metr kwadratowy centrum handlowego wynosi 45 300 PLN rocznie. Cechą charakterystyczną radomskiego rynku handlowego jest jego stosunkowo bliskie sąsiedztwo ze znacznie większym i bardziej różnorodnym rynkiem Warszawy, przyciągającym konsumentów z całego regionu.

Największym obiektem handlowym w Radomiu jest Galeria Słoneczna (42 000 m², ponad 170 lokali), gdzie działają między innymi: supermarket Carrefour Market, Multikino, sklep RTV Euro AGD, TK Maxx, marki z grupy Inditex i LPP, H&M i Intersport.

Drugim pod względem wielkości centrum handlowym w mieście jest M1 (36 000 m²) z hipermarketem Auchan, Media Markt, Reserved, Deichmann i CCC.

Najmniejsze centrum handlowe Radomia to E. Leclerc, gdzie poza supermarketem tej sieci i sklepem meblowym działa ponad 30 punktów handlowo-usługowych obsługujących konsumentów w tej części miasta.

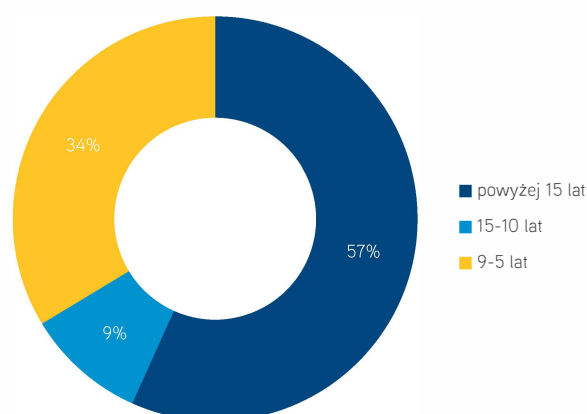
Centra handlowe wg wielkości

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Pierwsze centra handlowe w Radomiu powstały w końcu lat 90. (M1, E. Leclerc), dzięki ekspansji sieci hipermarketów i dużych sklepów niespożywczych na rynku polskim. Pełnowymiarowa galeria handlowo-rozrywkowa (Galeria Słoneczna) pojawiła się w Radomiu dopiero w 2011 roku. Galeria Słoneczna pozostaje najnowszym centrum handlowym w mieście, co oznacza, że w Radomiu od pięciu lat nie powstało żadne nowe centrum handlowe.

Centra handlowe wg wieku

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

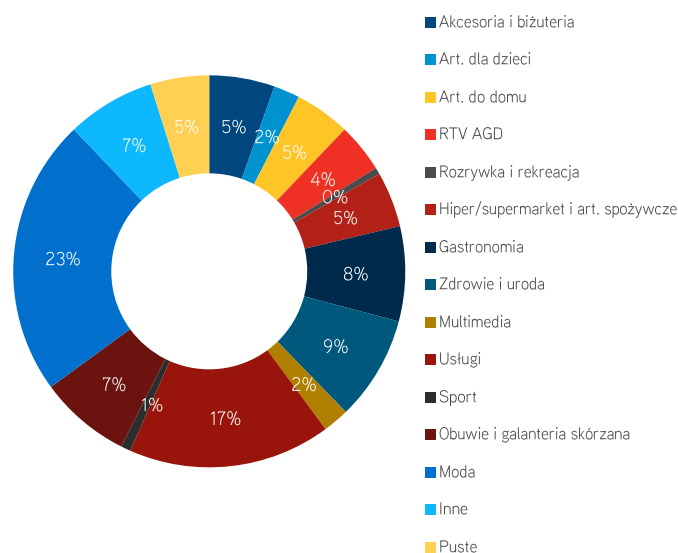
W Radomiu brakuje dużych inwestycji handlowych w budowie lub na zaawansowanym etapie planowania. W związku z tym w ciągu najbliższych 3 lat prawdopodobnie nie pojawią się żadne nowe centra handlowe w mieście, jednak będą powstawać mniejsze obiekty handlowe i wolno stojące markety spożywcze.

W centrach handlowych Radomia działa ok. 370 sklepów. Największą grupę najemców stanowią sieci z sektorów: moda (23%), usługi (17%) oraz zdrowie i uroda (9%).

Ubiegły rok w Radomiu był rokiem rekomercjalizacji istniejących centrów handlowych. Najemcy przedłużali umowy, powiększali salony i otwierali nowe sklepy. Wydarzeniem na rynku centrów handlowych było otwarcie nowego supermarketu (Carrefour Market) w Galerii Słonecznej. W tym centrum pojawiły się także sklepy Duka, Kubenz i Wittchen, a sieć Reserved zajęła lokal po C&A. Z kolei w centrum handlowym Echo rozpoczął działalność hipermarket Auchan (w miejsce sieci Real). W Radomiu otworzono także nowy sklep z art. budowlanymi sieci Castorama.

Popyt na powierzchnie w centrach handlowych w Radomiu utrzymuje się na przeciętnym poziomie, większość sieciowych najemców zainteresowanych tym rynkiem znalazło już swoje miejsce w istniejących obiektach. Średni współczynnik pustostanów w mieście na koniec 2016 roku wyniósł 7,2%, co oznacza spadek w stosunku do roku 2015 (9,3%). Najwięcej powierzchni na wynajem dostępnej jest w Galerii Słonecznej i CH Echo.

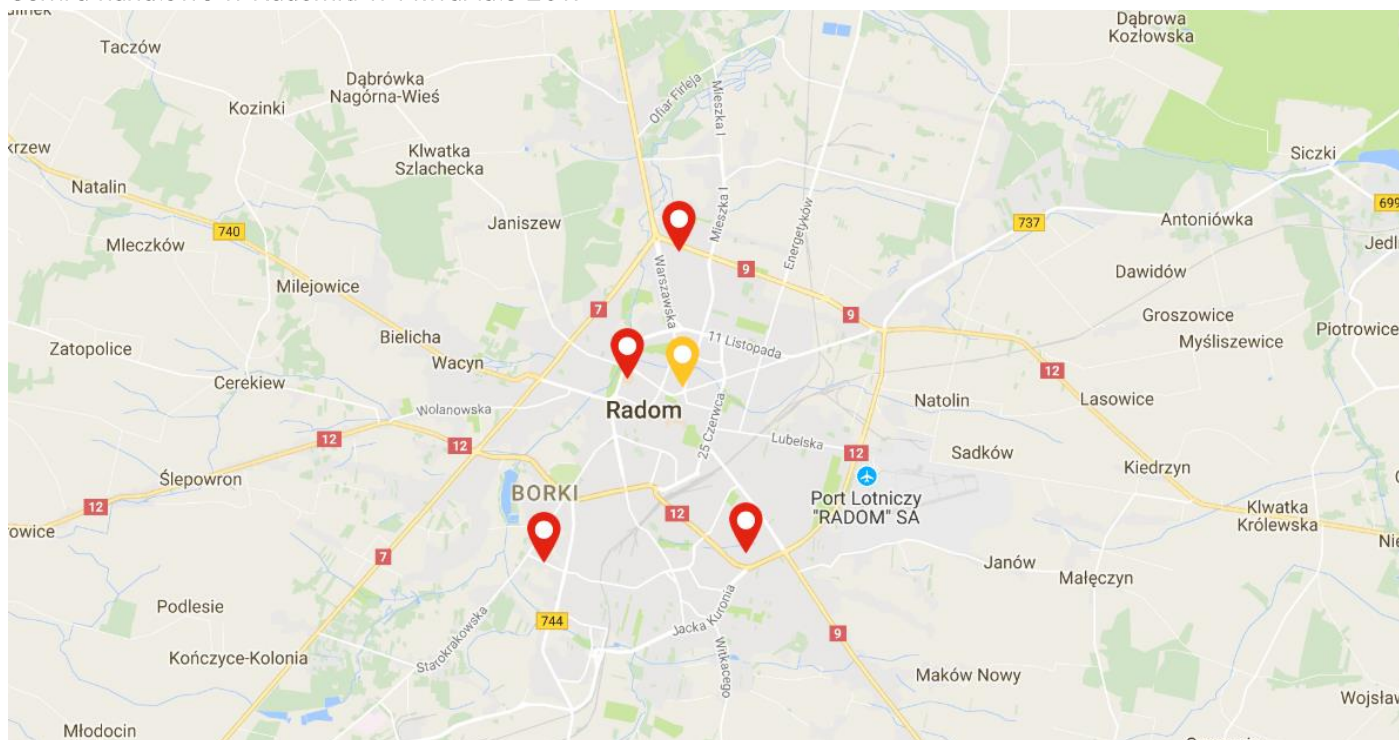
Struktura branżowa najemców wg liczby lokali

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Czyszcze za powierzchnie w centrach handlowych w Radomiu plasują się na średnim poziomie i znajdują się w lekkim trendzie spadkowym na skutek wzrostu konkurencji oraz wymagań w zakresie całkowitych warunków najmu, jakie niesie za sobą „rynek najemcy”. Najwyższy czynsz za lokal 100-150 m² GLA na potrzeby mody to ok. 25-27 EUR/m²/miesiąc.

Centra handlowe w Radomiu w I kwartale 2017

Źródło: Colliers International, www.retailmap.pl, Google, styczeń 2017

Rzeszów

Podstawowe informacje

Ludność	186 000
GfK 2016 Siła nabywcza (rocznie)	26 275 PLN per capita
GfK 2016 Indeks siły nabywczej	100,4
Zasoby	234 000 m ² GLA
Liczba centrów handlowych	9
Nasylenie	1260 m ² /1 000
Powierzchnia w budowie	-
Liczba centrów handlowych w budowie	-
Współczynnik pustostanów	2,1%
Najwyższe czynsze (lokal 100-150 m ² , moda)	27-29 EUR m ² /miesiąc

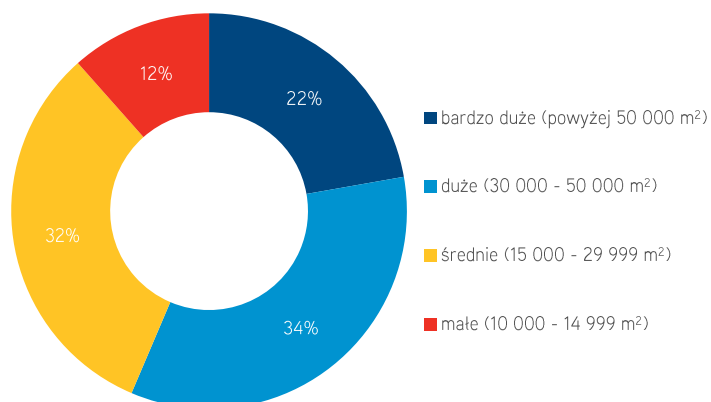
Rzeszów to jedno z miast o najwyższym nasyceniu powierzchnią handlową w Polsce (1260 m²/1 000 mieszkańców). Funkcjonuje w nim dziewięć centrów handlowych o łącznej powierzchni najmu 234 000 m². Na rynku znajdziemy także kilka starszych obiektów handlowych, które proponują niesieciową ofertę sklepów, punktów usługowych i gastronomicznych (np. Europa II, Rotunda).

Na jedno centrum handlowe w Rzeszowie przypada średnio 20 700 osób, a siła nabywcza mieszkańców w przeliczeniu na metr kwadratowy centrum handlowego wynosi 20 900 PLN rocznie. Cechą charakterystyczną rzeszowskiego rynku jest sezonowe zasilanie go konsumentami zza wschodniej granicy.

Centra handlowe w Rzeszowie są bardzo zróżnicowane pod względem wielkości. Największym obiektem handlowym w mieście jest Millennium Hall (52 000 m² GLA, ponad 250 lokali), a kolejnym co do wielkości Galeria Rzeszów (42 000 m² GLA, ponad 200 lokali).

Pierwsze oferuje między innymi supermarket Piotr i Paweł, Multikino, fitness Jatomi, sklepy z grupy Inditex i LPP, H&M, C&A, TK Maxx, Toys'R'Us i Sports Direct. Drugie, supermarket Piotr i Paweł, kino Helios, fitness For Life, marki Inditex i LPP, C&A, H&M, Smyk, Royal Collection, Cubus, New Yorker i wiele innych znanych międzynarodowych i krajowych sklepów z modą.

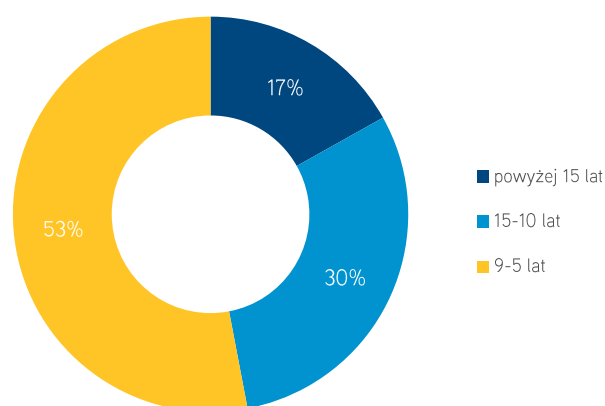
Centra handlowe wg wielkości

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Rzeszowskie centra handlowe są stosunkowo młode. Najstarsze zostały oddane do użytku w 2001 roku – Galeria Graffica, Tesco i Galeria Lazur. Najmłodszym obiektem jest natomiast, ukończona w 2012 roku, Galeria Rzeszów.

Centra handlowe wg wieku

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Obecnie w mieście brak jest nowych centrów w budowie. Wprzebudowie znajduje się natomiast Plaza Rzeszów, gdzie otworzy się pierwszy w regionie sklep sportowy Decathlon o powierzchni 2 500 m².

Inne projekty handlowe w mieście znajdują się na wczesnym etapie planowania i nie są spodziewane w perspektywie najbliższych trzech lat.

Wśród anonsowanych w ubiegłym roku transakcji najmu na rzeszowskim rynku przeważały przedłużenia umów najmu, relokacje i powiększenia sklepów. Firma Decathlon powiększyła powierzchnię najmu do 2 500 m², a RTVEuroAGD do 1 000 m² w Plaza Rzeszów. W Millennium Hall natomiast pojawiły się nowe marki modowe: Ozzano, VitoGianni i Le Vie.

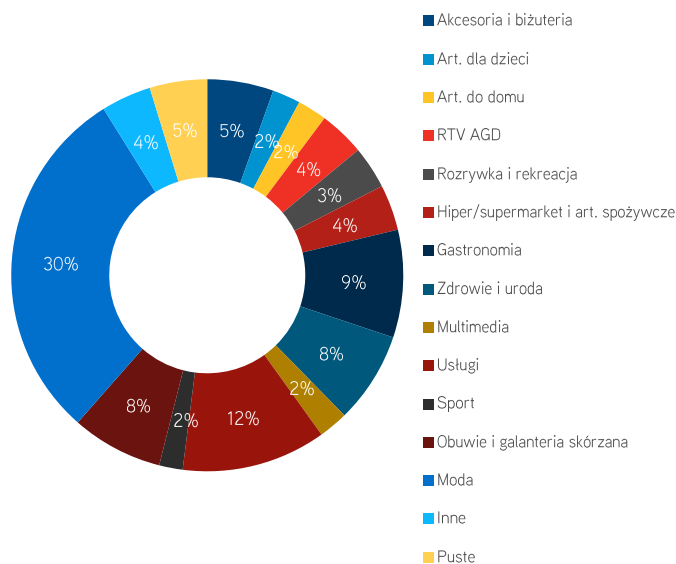
Mimo dużej konkurencji popyt w Rzeszowie utrzymuje dobry poziom, a średni współczynnik pustostanów w mieście na koniec 2016 roku wyniósł 2,1% (1,9% w 2015 r.). Najwięcej powierzchni na wynajem dostępnej jest w Galerii Nowy Świat.

Czynsze za powierzchnie w centrach handlowych w Rzeszowie plasują się na średnim poziomie i znajdują się w lekkim trendzie spadkowym na skutek wzrostu konkurencji oraz wymagań w zakresie całkowitych warunków najmu, jakie niesie za sobą „rynek najemcy”.

Najwyższy czynsz za lokal 100-150 m² GLA na potrzeby mody to ok. 27-29 EUR/m²/miesiąc.

W centrach handlowych Rzeszowa działa ok. 810 sklepów. Największą grupę najemców stanowią sieci z sektorów: moda (30%), usługi (12%) oraz gastronomia (9%).

Struktura branżowa najemców wg liczby lokali

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Centra handlowe w Rzeszowie w I kwartale 2017

Źródło: Colliers International, www.retailmap.pl, Google, styczeń 2017

Toruń

Podstawowe informacje

Ludność	202 000
GfK 2016 Siła nabywcza (rocznie)	28119 PLN per capita
GfK 2016 Indeks siły nabywczej	107,4
Zasoby	138 000 m ² GLA
Liczba centrów handlowych	4
Nasycenie	680 m ² /1 000
Powierzchnia w budowie	-
Liczba centrów handlowych w budowie	-
Współczynnik pustostanów	3,3%
Najwyższe czynsze (lokal 100-150 m ² , moda)	27-29 EUR m ² /miesiąc

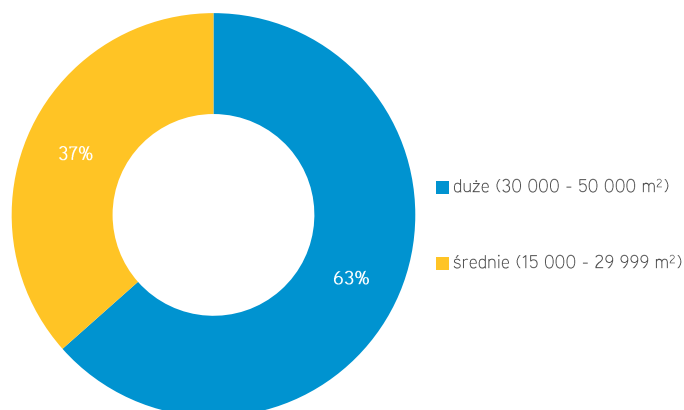
Zasoby powierzchni centrów handlowych w Toruniu to blisko 138 000 m², włączając cztery istniejące obiekty. Biorąc pod uwagę populację miasta nasycenie powierzchnią handlową plasuje się na poziomie 680 m² na 1000 osób.

Na jedno centrum handlowe w Toruniu przypada średnio 50 600 osób, a siła nabywcza mieszkańców w przeliczeniu na metr kwadratowy centrum handlowego wynosi 41 300 PLN rocznie. Cechą charakterystyczną toruńskiego rynku handlowego jest jego bliskie sąsiedztwo z większym i bardziej różnorodnym rynkiem Bydgoszczy, przyciągającym konsumentów z całego regionu.

Największym obiektem handlowym w mieście jest centrum Atrium Copernicus (47 000 m², ponad 100 lokali), gdzie działają między innymi: hipermarket Auchan, sklepy Media Markt, Decathlon, H&M, marki z grupy LPP, Carry, KappAhl, Cubus i Smyk.

Drugim pod względem wielkości centrum handlowym w mieście jest Toruń Plaza (40 000 m², blisko 150 lokali) z supermarktem Stokrotka, multipleksem Cinema City, kępielnią Lucky Star, fitness klubem Jatomi, sklepami Media Expert, Toys'R'Us, TK Maxx, C&A, markami z grupy Inditex, H&M, Carry, New Yorker, Sports Direct i Martes Sport.

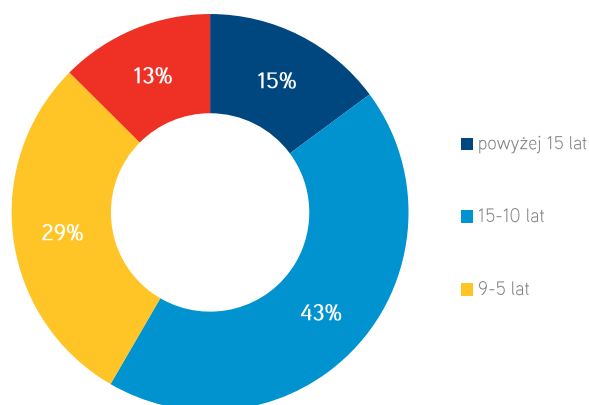
Centra handlowe wg wielkości

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Rynek handlowy w mieście rozwija się systematycznie od lat 90. Pierwsze centrum handlowe w Toruniu powstało w roku 1999 (CH Kometa). Najnowszą inwestycją handlową natomiast była zakończona w 2015 roku rozbudowa i modernizacja Atrium Copernicus.

Centra handlowe wg wieku

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

W Toruniu brak jest dużych inwestycji handlowych w budowie lub na zaawansowanym etapie planowania. Blisko 3 000 m² nowej powierzchni przyniesie natomiast w najbliższych latach rozbudowany o park handlowy Pasaż Zieloniec.

W centrach handlowych Torunia działa ok. 380 sklepów. Największą grupę najemców stanowią sieci z sektorów: moda (28%) oraz usługi (12%).

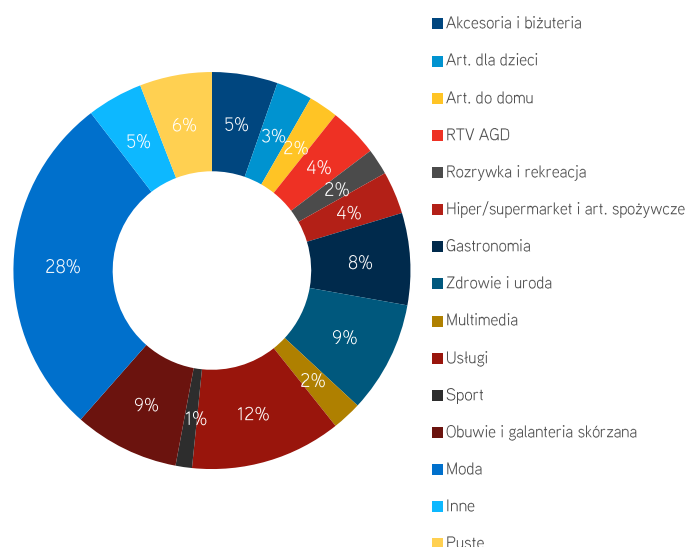
Ubiegły rok na rynku handlowym w Toruniu był rokiem rekompensacji istniejących centrów handlowych. Najemcy przedłużali umowy, powiększali salony i otwierali nowe sklepy. Po rozbudowie dokonanej w roku 2015 skład najemców uzupełniło nadal Atrium Copernicus, w której otworzył się między innymi plac zabaw Kinderplaneta (700m²).

Popyt na powierzchnie w centrach handlowych w Toruniu utrzymuje się na przeciętnym poziomie. Większość sieciowych najemców zainteresowanych tym rynkiem znalazło już swoje miejsce w istniejących obiektach. Średni współczynnik pustostanów w mieście na koniec 2016 roku wyniósł 3,3% (3,1% w 2015 r.). Najwięcej powierzchni na wynajem dostępnej jest w CH Toruń Plaza.

Czynsze za powierzchnie w centrach handlowych w Toruniu plasują się na średnim poziomie i znajdują się w lekkim trendzie spadkowym na skutek wzrostu konkurencji oraz wymagań w zakresie całkowitych warunków najmu, jakie niesie za sobą „rynek najemcy”.

Najwyższy czynsz za lokal 100-150 m² GLA na potrzeby mody to ok. 27-29 EUR/m²/miesiąc.

Struktura branżowa najemców wg liczby lokali

Źródło: Colliers International, styczeń 2017

Centra handlowe w Toruniu w I kwartale 2017

Źródło: Colliers International, www.retailmap.pl, Google, styczeń 2017

RetailMAP®

NASZA WYSZUKIWARKA

NASZA WIEDZA

**MAPA ULIC I CENTRÓW
HANDLOWYCH**

Rozważasz wejście na rynek handlowy, planujesz rozwój sieci lub chcesz ją zrestrukturyzować? Potrzebujesz danych o głównych ulicach lub centrach handlowych w Polsce? A może interesuje Cię konkretna lokalizacja? Odwiedź RetailMAP, żeby uzyskać informacje, których potrzebujesz, lub skontaktuj się z naszym ekspertem: +48 22 331 78 00.

www.retailmap.pl

554 biura w 68 krajach na 6 kontynentach

Stany Zjednoczone: **153**

Kanada: **34**

Ameryka Łacińska: **24**

Azja Pacyfik: **231**

EMEA: **112**

KONTAKT:

Dominika Jedrak

Director

Research and Consultancy Services

+48 666 819 242

dominika.jedrak@colliers.com

Colliers International

Pl. Piłsudskiego 3

00-078 Warszawa

+48 22 331 78 00

2,3 mld €

roczny przychód
w 2016

170 mln m²

powierzchni
w zarządzaniu

15 000

pracowników

Colliers International

Colliers International Group Inc. (NASDAQ i TSX: CIGI) jest globalną firmą doradczą działającą w obszarze rynku nieruchomości komercyjnych. Posiada biura w 68 krajach, w których zatrudnia 15 000 pracowników. Colliers International oferuje pełen zakres usług podmiotom związanym z rynkiem nieruchomości. Firma doradza najemcom, właścicielom nieruchomości oraz inwestorom na całym świecie. Oferuje pośrednictwo w zakresie wynajmu i sprzedaży, globalne rozwiązania korporacyjne, obsługę transakcji inwestycyjnych i rynków kapitałowych, zarządzanie projektami, usługi w zakresie workplace solutions, zarządzanie nieruchomościami oraz majątkiem spółek, wycenę nieruchomości, a także badania rynku dostosowane do potrzeb klientów oraz doradztwo strategiczne. Colliers International znalazł się w rankingu Global Outsourcing 100 – liście czołowych firm działających w sektorze outsourcingu. Spółka została wyróżniona już po raz dziesiąty z rzędu, czyli więcej niż którakolwiek spośród firm doradczających na rynku nieruchomości. Autorem rankingu jest International Association of Outsourcing Professionals.

www.colliers.com

Colliers International w Polsce działa od 1997 roku i posiada biura w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Poznaniu, Gdańsku, Katowicach i Łodzi, w których łącznie zatrudnia ponad 250 specjalistów. Firma została uhonorowana wieloma prestiżowymi nagrodami przyznanymi m.in. w konkursach: Eurobuild, CIJ Journal, CEE Quality Awards, International Property Awards. Ostatnio otrzymane przez Colliers wyróżnienia to nagroda Outsourcing Star dla jednej z firm nieruchomościowych najprężniej działających w sektorze outsourcingu oraz Gazele Biznesu przyznawane najszybciej rozwijającym się firmom w Polsce.

www.colliers.pl

Accelerating success.

Wszelkie prawa zastrzeżone © 2017 Colliers International.

Informacja zawarte w niniejszym dokumencie zostały pozyskane ze źródeł uważanych za rzetelne. Pomimo dłożenia należytych starań, nie gwarantujemy precyzności tych informacji. W związku z powyższym, zachęcamy czytelników do konsultacji informacji i treści zawartych w tym raporcie z ich profesjonalnymi doradcami.

